

Projektový den od nápadu k realizaci

Metodika na uspořádání školního projektového dne

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

OBSAH

Pár slov na začátek.....	3
1. Nápad na projektový den	4
1.1 <i>Téma a zaměření projektového dne.....</i>	4
1.2 <i>Vazba na rámcový a školní vzdělávací program</i>	4
1.3 <i>Klíčové kompetence</i>	5
1. praktický vstup: Jak to probíhalo u nás	5
2. Příprava projektového dne.....	6
2.1 <i>Pro koho vlastně projektový den děláme?</i>	6
2.2 <i>Formát projektového dne</i>	6
2.3 <i>Termín projektového dne</i>	7
2.4 <i>Participace na přípravě.....</i>	7
2.5 <i>Technické zajištění.....</i>	8
2.6 <i>Příprava vyučujících.....</i>	8
2.7 <i>Co od projektového dne očekáváme?</i>	8
2. praktický vstup: Jak to probíhalo u nás	8
3. Realizace projektového dne	11
3.1 <i>Definování a tvorba výstupů</i>	11
3.2 <i>Harmonogram.....</i>	11
3.3 <i>Rozdělení úkolů.....</i>	11
3.4 <i>Projektový management</i>	11
3.5 <i>Mezitřídní spolupráce.....</i>	12
3. praktický vstup: Jak to probíhalo u nás	12
4. Zakončení a zhodnocení (evaluace) projektového dne	14
4.1 <i>Zpracování výstupů, informování školy o průběhu a výsledcích</i>	14
4.2 <i>Zhodnocení projektového dne a reflexe práce</i>	14
4. praktický vstup: Jak to probíhalo u nás	16
Přílohy.....	18

PÁR SLOV NA ZAČÁTEK...

Chystáte se uspořádat na vaší škole projektový den? Na následujících stránkách se pokoušíme podělit se s vámi o poznatky a zkušenosti, které jsme sami realizací projektových dnů na základní škole získali. Pokusíme se vás provést od nápadu na projektový den až k jeho úspěšné realizaci a vyhodnocení a velmi si přejeme přispět k úspěchu vaší akce!

Hlavním účelem metodiky projektového dne je zobecnit naše zkušenosti a současně na praktických příkladech ukázat možnosti toho, jak funkčně realizovat projektový den na základní škole. Ve čtyřech kapitolách se dozvíte, jak postupovat od nápadu na projektový den přes jeho přípravu a realizaci až po jeho zhodnocení. Tato metodika se zaměřuje jak na zásadní milníky všech fází projektového dne, tak na místa, která mohou být kritická a pro zdárnou realizaci projektového dne potenciálně nebezpečná. Obecně se snažíme dokládat praktickými vstupy a ukázkami z reálných projektových dnů, které jsme měli možnost spoluvytvářet na Smysluplné škole, ZŠ a MŠ Lyčkovo náměstí v Praze – Karlíně. Během školního roku 2021/2022 byl realizován projektový týden „Poznej Karlín“ a také projektový den věnovaný sociálním sítím. Věříme, že naše rady, poznatky a zkušenosti budou sloužit dalšímu rozvoji tzv. projektového vyučování, oživí zažité pedagogické postupy a strategie a pomohou funkčně propojovat školní vzdělávání s reálným životem. Především však doufáme, že budou přínosem pro všechny děti.

– Matouš Ettler, Markéta Štěpánová, Lucie Viktorinová

1. NÁPAD NA PROJEKTOVÝ DEN

V této kapitole obecněji uvedeme, co může být obsahem projektového dne na základní škole (dále jako „ZŠ“), s jakými kompetencemi a vzdělávacími oblastmi [Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání](#) (dále jako „RVP ZV“) lze pracovat a také hned zapojíme konkrétní příklady projektových dnů proběhlých na ZŠ Lyčkovo náměstí.

1.1 TÉMA A ZAMĚŘENÍ PROJEKTOVÉHO DNE

Téma a zaměření projektového dne nemá hranice. Lze jej svázat v podstatě s jakoukoliv vzdělávací oblastí RVP ZV. Vzhledem k tomu, že tato metodika vznikla v rámci projektu zaměřeného na prosazování demokratických hodnot v rámci základního vzdělávání, vymezíme tím také její témata a zaměření. S ohledem na to je možné vybírat jakákoliv témata s vazbou na dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Projektový den je možné zaměřit jak na lokální, tak státní či mezinárodní úroveň, a samozřejmě je na místě tyto úrovně propojovat.

Při výběru tématu je nicméně vždy nutné myslet na:

- propojení tématu s RVP ZV a jeho klíčovými kompetencemi (viz níže);
- provázanost tématu a zaměření s aktuálními společenskými událostmi či jevy na zmíněných úrovních;
- úroveň dětí, pokud jde o dosavadní znalosti daného tématu a návaznost tématu a zaměření na další události v rámci dané ZŠ;
- diferenciaci uvnitř žákovské skupiny s ohledem na výše zmíněné dosavadní znalosti dětí.

1.2 VAZBA NA RÁMCOVÝ A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Jedním z pilířů školního vzdělávacího programu (dále jako „ŠVP“) ZŠ Lyčkovo náměstí je smysluplný obsah vzdělávání. Tedy kritérium využitelnosti v reálném životě; více prostoru je věnováno tématům, u nichž je větší pravděpodobnost, že je žáci a žákyně dále v životě využijí. Obsah vzdělávání je dle ŠVP považován za prostředek k získání dovedností jako je schopnost vyhledávat informace, řešit problémy, dávat poznatky do souvislostí, získané vědomosti využít v praxi. Z hlediska této metodiky tak témata, kterým je vhodné se v rámci projektových dnů věnovat, mohou být například právě okruhy, u kterých je žádoucí věnovat se jim na širší ploše, s podporou mezipředmětových vazeb a tzv. soft-skills.

Tato metodika tedy navazuje na RVP ZV, pokud jde o:

- vzdělávací oblasti: „Člověk a jeho svět“, „Člověk a společnost“, „Člověk a příroda“, „Umění a kultura“, „Člověk a zdraví“ a „Člověk a svět práce“;

- průřezová témata: „Výchova demokratického občana“; „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“; „Multikulturní výchova“, „Environmentální výchova“ a „Mediální výchova“.

Projektový den by měl děti seznámit s vývojem společnosti, s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a které mají vliv na utváření společenského klimatu. Měl by se zaměřit na utváření pozitivních občanských postojů a podporovat přijetí demokratických hodnot. Projektový den je dobré propojovat s podporou prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, s výchovou k toleranci a respektování lidských práv, s podporou genderové rovnosti, s úctou k životnímu prostředí i kulturním hodnotám.

1.3 KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Dále tato metodika navazuje na klíčové kompetence RVP ZV. Samozřejmě svým obsahem může rozvíjet všechny v RVP ZV zmiňované, nicméně v rámci naší metodiky se soustředí především na provazbu na kompetence sociální a personální, kompetence občanské a kompetence digitální.

1. PRAKTICKÝ VSTUP: JAK TO PROBÍHALO U NÁS

Poznej Karlín

První myšlenka vznikla na základě úvahy o projektu na téma fake news, který jsme navíc začali plánovat uprostřed pandemie v čase, kdy byly školy zavřené. Protože jsme od začátku chtěli, aby byl projekt zároveň detoxem od online výuky, rozhodli jsme se téma pozměnit a zaměřit se na lokalitu Karlín jako spádovou oblast školy. Toto téma jsme zvolili i z toho důvodu, že v nižších ročnících je znalost okolí školy jedním z výstupů ŠVP a jednotlivé aktivity projektu se snadno implementovaly do jednotlivých předmětů.

Sociální sítě

Mediální výchova jako jedno z průřezových témat RVP je na Smysluplné škole dlouhodobě tématem různých celoškolských projektů. V tomto případě jsme se rozhodli zaměřit na sociální sítě, ale primárně optikou wellbeingu a „smysluplného obsahu“. Vycházeli jsme z toho, že pro děti se sociální sítě stávají nedílnou součástí života a měly by se je naučit používat správně. Často skloňovaná kyberbezpečnost je jen jednou stranou mince. V souladu s ŠVP jsme se snažili najít takové téma, které bude skutečně využitelné pro život. A otevřít téma sociálních sítí je v tomto ohledu více než žádoucí.

„Projektová výuka je skvělá v tom, že děti se naučí jiné dovednosti než při běžné hodině. Pokud chceme, aby děti odcházely ze školy připravené pro život, projekt je přesně věc, která vás v životě bude čekat: celý život je o projektech.“

– **Jan Korda**, ředitel ZŠ Lyčkovo náměstí

2. PŘÍPRAVA PROJEKTOVÉHO DNE

Dostatečná příprava je základ úspěšné realizace projektového dne. V této kapitole zpřehledníme, na co je nejdůležitější při přípravě projektového dne nezapomenout.

2.1 PRO KOHO VLASTNĚ PROJEKTOVÝ DEN DĚLÁME?

Na začátku přípravy projektového dne je třeba si udělat přehled o tom, na koho projektový den chceme zaměřit. V našem případě jde o děti, tedy žákyně a žáky ZŠ Lyčkovo náměstí. Je ideální ujasnit si, zda se projektový den bude týkat svým zapojením dětí 1. či 2. stupně nebo obou stupňů najednou. Současně je na místě vytyčit si, jaké jsou cílové skupiny projektového dne. Tyto mohou být velmi široké, od dětí na obou stupních přes vyučující až po cílovou skupinou rodičů či širší veřejnost, pokud projektový den takto stanovíte. Vymezení, komu je projektový den určen pokud jde o jeho zapojení a dopady, vám umožní lépe zacílit jak obsah projektového dne, tak jeho samotnou realizaci.

2.2 FORMÁT PROJEKTOVÉHO DNE

Na základě tématu a zaměření projektového dne je praktické co nejvíce vydefinovat také formát projektového dne. „Co nejvíce“ znamená v nejvyšší možné míře detailu, kterou dokážete v přípravné fázi rozeznat. Ujasněte si, jaké máte možnosti s ohledem na termín a technické zajištění projektového dne viz níže a jaké všechny formáty se vám nabízí k využití: Půjde o práci dětí uvnitř školy či v jejím nejbližším okolí, nebo projektový den přesunete na specifické místo? Budou děti pracovat v menších či větších skupinách a dle věku, nebo ve věkovém mixu? Budete využívat některých moderních technologií, nebo vám bude stačit papír a psací potřeby? Možností je celá řada a je dobré si předem ujasnit, jaký formát je vhodný právě pro váš projektový den, respektive pro vaše téma a zaměření a taktéž vaši cílovou skupinu.

Zde uvádíme alespoň některé možné formáty projektového dne pro inspiraci:

- beseda
- promítání a diskuse
- herní aktivita

- pohybová aktivita
- online aktivita
- modulární aktivity (víceru různých typů aktivit na sebe navázaných dle potřeby a obsahu projektového dne)

2.3 TERMÍN PROJEKTOVÉHO DNE

Je třeba zvolit vhodný termín. V případě celoškolských projektových dnů je třeba určit datum dlouho dopředu s ohledem na plán školního roku i případné další kolizní akce. Takové plánování vám vytvoří spolehlivý časový prostor pro úspěšnou realizaci projektového dne. Přesto se může stát, že některé třídy budou například na škole v přírodě či na jiné více či méně předem plánované akci. V některých případech je pak možné, aby si projektový den udělaly po svém návratu a zapojily se taktéž.

Oblíbeným obdobím pro projektové dny bývá závěr školního roku, kdy však již bývá uzavřená klasifikace a některé děti tak mohou mít menší motivaci se zapojit. Kromě toho většinou nezbyvá čas na zpracování výstupů a jejich zhodnocení, projektový den a práce na něm tak může zbytečně zapadnout. Do přípravy projektového dne může také bohužel vstoupit pandemie či jiné náhlé okolnosti. Také to je třeba při plánování vzít v potaz a zvažovat krizové varianty, obzvláště pak u projektových dnů, do nichž je zapojena vyšší finanční investice školy.

2.4 PARTICIPACE NA PŘÍPRAVĚ

Do přípravy projektového dne by se měla zapojit širší skupina vyučujících, aby se na obsahu mohli podílet. Proto by měl být projektový den pedagogickému sboru včas představen společně s pozvánkou ke spolupráci na jeho realizaci (respektive prvně na společnou plánovací schůzku). Je zcela běžné, že se koncept projektového dne s každým setkáním přípravného týmu postupně různě vyvíjí, přetváří a doplňuje. Vedení školy by se do přípravy logicky mělo také zapojit, přinejmenším v koordinační roli. Zvláště vhodné je přizvat odborníky či odbornice, jež mohou pomoci s obsahem projektového dne, ať už vyučující z pedagogického sboru s příslušnou aprobační nebo někoho externího.

Do přípravy je možné zapojit i děti, a to různým způsobem. Například:

- vytvořit dotazník (viz [Příloha č. 1](#)), který poslouží jako podklad pro koncepci samotného projektového dne;
- přizvat užší skupinu žáků a žákyň (školní parlament apod.) k brainstormingu aktivit, neboť mohou přijít s opravdu zajímavými nápady.

2.5 TECHNICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Záleží na formě projektového dne, v obecné rovině ale lze říci, že k organizaci projektového dne budete potřebovat technicky zajistit celou řadu věcí, na rozdíl od běžného školního dne. Ať už jde o materiální zabezpečení či potřebné finance. Pokud se vedení školy přímo nepodílí na přípravě projektového dne, je dobré si vyjednat jeho podporu.

Po organizační stránce můžete využít různých technologií a nástrojů, například sdílených dokumentů, díky kterým budou mít všichni zapojení vyučující přehled; pokud budou děti během projektového dne potřebovat např. cokoliv vyhledávat, je dobré posílit internetové připojení a případně jim umožnit, aby využili vlastní zařízení.

2.6 PŘÍPRAVA VYUČUJÍCÍCH

V neposlední řadě před samotným projektovým dnem věnujte čas a prostor přípravě vyučujících, aby myšlenku projektového dne přijali za svou a pokud to budou oni, kdo primárně program v jednotlivých třídách povedou, nezapomeňte také na potřebnou metodickou podporu.

Můžete například uspořádat organizační poradou, kde projdete plán celého projektového dne, budou zodpovězeny dotazy a zároveň necháte vyučujícím dostatek času, aby si vše v klidu sami prošli a na projektový den se mohli připravit. V případě, že se projektový den týká tématu, které není pedagogickému sboru vlastní, je možné nejprve uspořádat pro vyučující workshop či přednášku, předem je na samotný den připravit a rozptýlit tak pochybnosti.

2.7 CO OD PROJEKTOVÉHO DNE OČEKÁVÁME?

Součástí přípravy projektového dne by měla být také předpříprava na pozdější zhodnocení projektového dne. Před započítím projektového dne je dobré stanovit si kritéria, ideálně ve spolupráci s dětmi, při jejichž pozdějším naplnění budeme moci považovat projektový den za úspěšný. Stanovení kritérií předem je skutečně podstatné, bez něj není možné pozdější zhodnocení a reflexi projektového dne provést. Zhodnocení a reflexe projektového dne je přitom jednou z nejdůležitějších částí projektového dne! Více se dozvíte v [kapitole 4. níže](#).

2. PRAKTICKÝ VSTUP: JAK TO PROBÍHALO U NÁS

Poznej Karlín

Už při přípravě nám bylo jasné, že do jednoho dne se vše nevejde. Proto jsme se rozhodli uspořádat projektový týden. Zapojila se

Sociální síť

Cílovou skupinou v tomto případě byli žáci a žákyně od 4. třídy výše, kteří se sociálními sítěmi přicházejí aktivněji do kontaktu.

skutečně celá škola (starší žáci a žákyně v jednotlivých třídách participovali na všech aktivitách, mladší na některých z nich). Při přípravě bylo počítáno s celým jedním dnem na plánování celotýdenního projektu v rámci třídy a rozdělení jednotlivých úkolů (tj. na začátku v pondělí). Technicky bylo potřeba zajistit sdílenou tabulku aktivit tak, aby byl přehled napříč třídami a také úložiště na hotovou práci. Na vymýšlení aktivit a koncepci celého projektového týdne se podílela pracovní skupina složená z vyučujících 1. i 2. stupně. Zapojily se také děti ze Školní rady, které poskytly cennou zpětnou vazbu a přidaly spoustu skvělých nápadů. Těsně před projektem proběhla organizační porada, kde byly jednotlivé aktivity spolu se zmíněnou tabulkou představeny.

Při přípravě obsahu jednotlivých aktivit jsme ale museli klást důraz na věk cílové skupiny, tedy v případě mladších se zaměřit na to nejdůležitější a u starších žáků a žákyně naopak jít více do hloubky. Celý projektový den byl rozdělen do bloků podle vyučovacích hodin s ohledem na jednotlivé aktivity. Obsah jednotlivých aktivit připravovali zejména vedoucí Mediálního klubu (MK) společně s ředitelem školy. Před samotným projektem se opět konala organizační porada se všemi zapojenými vyučujícími vedená mediálním expertem. Cílem bylo, aby vyučující byli připraveni o tématu s žáky a žákyněmi hovořit, k tomu byly nachystány i metodické materiály. I v tomto případě formou sdílené tabulky s odkazy.

„Celoškolní projekty jsou velká výzva, ale také skvělá zkušenost. Když se to hezky sejde – pěkné téma, zajímavý formát, nadšení organizátoři a dostatek času všechno naplánovat a připravit, výsledek stojí za to.“

– Matouš Ettler, koordinátor projektových dnů a správce ICT na ZŠ Lyčkovo náměstí

NA CO NEZAPOMENOUT

- Vymyslet základní koncepci projektového dne v užším týmu.
- Představit tuto koncepci v dostatečném předstihu všem vyučujícím.
- Přizvat zájemce a zájemkyně z pedagogického sboru.
- Přizvat k přípravám zástupce a zástupkyně dětí.
- Specifikovat konkrétně téma a především cíle projektového dne.
- Navrhnout harmonogram (jak projektový den bude probíhat), aby se vše stíhalo.
- Zvolit (vhodný) termín.
- Navrhnout jednotlivé aktivity.
- Připravit metodické materiály pro vyučující, případně pracovní listy pro žáky a žákyně.
- Definovat konkrétní výstupy (formát, společné výstupy).
- Zajistit materiální zabezpečení (např. výtvarné potřeby).
- Uspořádat organizační poradou před samotným projektem.

3. REALIZACE PROJEKTOVÉHO DNE

Do této kapitoly vkládáme naše know-how, jak projektový den co nejlépe realizovat. Nezapomeneme opět ani na možná rizika, s nimiž byste se mohli setkat.

3.1 DEFINOVÁNÍ A TVORBA VÝSTUPŮ

Hned v úvodu projektového dne jako takového je třeba všem, kdo se na něm podílí, definovat výstupy. Všichni směřují ke stejným výstupům a je jim jasné, jak se k nim dostat! Jde o první a zásadní bod, v němž je třeba mít zcela jasno, abyste jej také mohli předat ostatním.

3.2 HARMONOGRAM

S ohledem na výběr termínu projektového dne (viz výše) je funkční udělat si ještě přesnější časový harmonogram samotného dne: V kolik hodin má být projektový den zahájen? Kdy začnou jeho aktivity? Jak na sebe budou časově navazovat, pokud je jich vícero? Kdy projektový den skončí? Časový harmonogram celého dne a zamyšlení se nad jeho časovými úseky vám umožní přesněji definovat také výstupy (viz výše) a případnou cestu k nim.

S harmonogramem je opět vhodné seznámit všechny zúčastněné. Vyhnete se tomu, že se u některých částí projektového dne zdržíte příliš dlouho a budete pak spěchat na finální výstupy projektového dne.

3.3 ROZDĚLENÍ ÚKOLŮ

Je třeba zvážit, jak budou rozděleny úkoly na projektovém dni: Kdo se na něm v rámci realizace bude podílet? Půjde o vyučující či děti či obě skupiny? S největší pravděpodobností budou děti vždy do realizace projektového dne zapojeny. Je tedy zásadní jim nejprve komunikovat a vysvětlit jejich role a propojit je s očekávanými výstupy. Totéž je nutné probrat a vyjasnit s vyučujícími. Dbáme na zapojení všech dětí, dívek i chlapců, snažíme se úkoly nepřidělovat stereotypně (např. kluci nebudou dělat jen těžkou práci jako přenášení věcí nebo věci technického charakteru jako zapojování mediální techniky a naopak, dívky nebudou pouze zodpovídat za úklid). Předejdeme tak jejich nezájmu či soustředění se na zcela jiné činnosti, které s projektovým dnem nesouvisí.

3.4 PROJEKTOVÝ MANAGEMENT

Projektový den si vyžaduje vlastní projektový management. Zjistíte, že musíte koordinovat celou řadu aktivit, osob a materiálů. V rámci projektového managementu nezapomínejte, že:

- projektový den má mít výstupy;
- výstupy projektového dne musí mít své zdůvodnění;

- projektové aktivity musí odpovídat znalostní úrovni dětí a v ideálním případě by je také měly bavit;
- je třeba nastavit jasné role a odpovědnosti;
- v rámci nastavených hranic se mohou děti pohybovat a jednat dle libosti;
- věci se mohou měnit a je třeba se přizpůsobit;
- je třeba řídit projektový den postupně a krok za krokem;
- průběžné sledování a kontrola plnění úkolů vám umožní mít přehled o průběhu projektového dne (využít můžete checklisty, které lze sdílet s ostatními, společného kalendáře, nástrojů Google Workspace či Microsoft Teams apod.).

3.5 MEZITŘÍDNÍ SPOLUPRÁCE

Zamyslete se nad tím, kolik tříd bude do projektového dne zapojeno, jaké ročníky. Projektový den, do nějž je zapojeno více tříd nebo celá škola, je totiž skvělou příležitostí ke spolupráci napříč ročníky! Přestože takto široké zapojení sebou nese také vyšší nároky na organizaci a celkový projektový management projektového dne, velmi mezitřídní spolupráci doporučujeme. Můžete propojit děti z různých tříd v rámci jednotlivých aktivit, tvořit společné výstupy nebo k některým částem programu přizvat více tříd najednou (například na společnou besedu či přednášku). Nezapomeňte zohlednit věkovou a znalostní úroveň dětí, aby měly mladší i starší děti možnost zapojit se a pracovat společně, navzájem se od sebe učit. Případně se nabízí zorganizovat takovou aktivitu, kterou například starší děti připraví pro ty mladší. Také v tomto směru může přinést projektový den kvalitu pro obě skupiny.

3. PRAKTICKÝ VSTUP: JAK TO PROBÍHALO U NÁS

Poznej Karlín

Projektový týden se nakonec uskutečnil prezenčně v září 2021, tedy v době, kdy už byly školy otevřené. Připravili jsme nabídku aktivit, z nichž některé byly pro všechny třídy povinné, aby mohly vzniknout společné mezitřídní výstupy. Jedním z nich byla tzv. Karlínská slavnost a prezentace výstupů přímo v ulicích, dále např. tvorba webové platformy s interaktivní mapou a jednotlivými digitalizovanými výstupy. Aktivit však bylo mnohem více a každý si mohl najít to, co ho baví. Důraz byl kladen na spolupráci v rámci

Sociální síť

Projektový den jsme se rozhodli uspořádat 1. června 2022 u příležitosti Mezinárodního dne dětí. Jednotlivé aktivity byly koncipovány jako sledování videa a následná reflexe, případně vyplnění pracovního listu. Zatímco předchozí projekt Poznej Karlín byl spíše v režii dětí a jejich samostatné resp. skupinové práce, v tomto případě den v jednotlivých třídách a samotnou diskuzi vedli převážně třídní učitelé a učitelky, případně jejich zástupci a zástupkyně. Na závěr celého dne proběhla společná diskuze v tělocvičně s youtuberem

třídy, některé třídy také spolupracovaly mezi sebou nebo připravily aktivity v ulicích pro mladší spolužáky a spolužačky.

Lukefrym. Rozdělena byla na mladší (4. - 6. ročník) a starší (7. - 9. ročník) publikum, obě besedy byly velmi zajímavé a vhodně zakončily celý projektový den.

„Jsou určité typy dětí, které nechtějí být týmovými hráči. S tím nic neuděláme, pojďme to respektovat. Ale některé děti neví, jak se zapojit, nebo jsou nastavené pesimisticky. Myslíme si, že takové děti je možné namotivovat dobrým vzorem, ukázat jim cestu, jak se zapojit. Je to o zkušenosti. Pokud něco nevyzkoušíte, těžko to můžete hodnotit...“

– **Jan Korda**, ředitel ZŠ Lyčkovo náměstí

NA CO NEZAPOMENOUT

- Uvést projektový den v rámci třídy (vysvětlit, proč se tématu vůbec věnujeme a co bude obsahem dne).
- Rozdělit úkoly a role v rámci třídy.
- Aktivně zapojit pokud možno všechny žáky a žákyně (aby projekt nevníмали jako den, kdy se neznámkuje a tak nemusí nic dělat).
- Vytvořit společné výstupy.
- Vybízet třídy k mezitřídní spolupráci (např. přes vyučující či ročníky).

4. ZAKONČENÍ A ZHODNOCENÍ (EVALUACE) PROJEKTOVÉHO DNE

Zhodnocení projektového dne je zcela zásadní pro celý projektový den. Přestože projektový den samozřejmě děláme i pro vlastní zábavu, přiblížení tématu, kterému se věnuje, osvojení dovedností či znalostí, v celém procesu je klíčové, aby proběhlá aktivita byla zhodnocena z hlediska úspěšnosti: Povedla se akce samotná? Povedlo se nám zapojit všechny děti? Jak probíhalo jejich zapojení? Vedly aktivity k předem stanovenému cíli? Získali jsme výstupy, které jsme očekávali? K tomu nám slouží stanovení kritérií, neboť bez nich můžeme vždy říci: "Akce byla povedená!" Co to ale v praxi znamená? Vyhnout se obecným klišé a učit děti jít po podstatě věci je jedním z cílů projektového dne. Vedle zhodnocení akce samotné je ale důležité přemýšlet také o vlastním zapojení, o tom, proč jsem např. neudělal/a to, co jsem slíbil/a, co jsem mohl/a udělat jinak, za jakých podmínek by se mi akce líbila více apod.

4.1 ZPRACOVÁNÍ VÝSTUPŮ, INFORMOVÁNÍ ŠKOLY O PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ

Je velmi vhodné, aby taková akce, jako je projektový den, nezapadla. Zveřejnění výstupů a výsledků z celého dne může mít několik aspektů:

- informování školy obecně,
- informování rodičů,
- informování veřejnosti,
- vytváření image školy, zaznamenání atmosféry, přístupu, stylu vyučování apod.

Toho všeho můžete dosáhnout zveřejněním výstupů v takové podobě, aby si například vytvořené plakáty či referáty mohl kdokoli prohlédnout a dozvědět se více o celém projektu i konkrétním tématu. Budťo je možné výstupy umístit online, např. na webové stránky školy, či přímo do školy jako malou výstavu. Záleží mimo jiné na podobě výstupů. Je nicméně vhodné nějakým způsobem využít výstupy i po skončení projektu. Má-li škola vlastní časopis, newsletter, aktuality na webu či jiný kanál, je možné zpracovat také reportáž z celé akce, jakoukoliv formou. I do této aktivity doporučujeme zapojit děti.

4.2 ZHODNOCENÍ PROJEKTOVÉHO DNE A REFLEXE PRÁCE

Zhodnotit můžeme jak výsledek projektového dne, tak jeho průběh. Stejně tak je zásadní reflektovat práci ostatních i práci vlastní. Abychom si ujasnili pojmy, zhodnocením zde máme na mysli posouzení kvality a hodnoty či významu projektového dne. Reflexí zde míníme proces, který nám pomáhá vytěžit a zpracovat zkušenosti získané během projektového dne. Reflexe je tedy zde v našem pojetí hlubšího rázu, je spojená s nastavením jednotlivých osob zapojených do projektového dne a má také trvalejší dopad.

Při zhodnocení průběhu a výstupů projektového dne hodnotíme jejich formát i obsah, např.:

- do jaké míry byl naplněn záměr projektového dne, jeho účel;
- funkčnost a úspěšnost projektových aktivit s ohledem na výstupy;
- úroveň výstupů projektového dne;
- dodržení nastaveného harmonogramu atd.

Soustředíme se na podchycení jak úspěšných, tak kritických míst, z nichž můžeme čerpat obecně do dalších projektových dnů.

Při reflexi práce hodnotíme (viz [Příloha č. 2](#)):

- práci ostatních
 - např. pracovitost, zručnost, aktivitu, pozitivní přístup, schopnost spolupráce a efektivní komunikace, ekonomické myšlení, kreativitu atd.;
- práci vlastní
 - zde reflektujeme nejen svou vlastní práci jako dospělých, kteří mají primárně odpovědnost za projektový den, ale především se soustředíme na děti, respektive je vedeme k tomu, aby dokázaly zhodnotit a reflektovat samy sebe, svou vlastní práci; sebehodnocení samozřejmě není otázkou pouze projektového dne, je třeba k němu děti vést průběžně.

Zhodnocení vlastní práce, nikoli jen výstupů, ale i průběhu, je klíčové pro pochopení toho, proč některé věci např. nevyšly dle původního plánu a tak, jak jsme si představovali. Smyslem reflexe je posun do budoucna, nikoli jen konstatování proběhlého.

Kritéria evaluace, dle kterých se budeme řídit, by měla být stanovena před započítáním projektového dne, ideálně ve spolupráci s dětmi. Jinak řečeno je potřeba si stanovit kritéria, při jejichž naplnění budeme projektový den považovat za vydařený. Bez stanovení těchto kritérií by bylo následně velmi obtížné projektový den zhodnotit, což je klíčová část celého procesu. Projektový den nepořádáme jen tak "pro zábavu" (i když to samozřejmě také), ale především proto, abychom si osvojili určité dovednosti, znalosti, něco zažili, něco vytvořili!

Zcela na místě je také provedení evaluace spolu s dětmi, přičemž lze vycházet ze zásad formativního hodnocení, tzn. klást důraz na klady a přínos jejich práce a vytyčovat oblasti jejich možného zlepšení.

Z evaluace je dobré vyvodit opatření do budoucna, která by měla sloužit jako poučení pro další práci na projektových dnech.

4. PRAKTICKÝ VSTUP: JAK TO PROBÍHALO U NÁS

Poznej Karlín

Vzniklo ohromné množství výstupů. Některé byly odprezentovány na Karlínské slavnosti, kde však nebylo jednoduché obejít stanoviště všech tříd. Proto jsme (téměř) vše následně digitalizovali a zveřejnili na [microsite](#), která k projektu vznikla. Její součástí je interaktivní mapa jednotlivých ulic a odkazy na jednotlivé výstupy. Při rozdělování úkolů byl zároveň někdo z každé třídy jmenován ajťákem či ajťáčkou třídy – dotyčný/á pak měl/a na starost digitalizování výstupů a jejich vkládání na sdílený disk. Zároveň si každá třída zvolila tiskového mluvčího či tiskovou mluvčí. Tito žáci a žákyně po předchozím zaškolení vedoucími MK měli na starost reportování z celého projektu, fotografování ve svých třídách a také rozhlasové nahrávky, například rozhovory se svými spolužáky či spolužačkami. Vznikl hodinový rozhlasový dokument z celé akce, fotogalerie z každé třídy a také televizní reportáž.

Evaluace probíhala zejména jako reflexe vlastní práce formou dotazníku pro zapojené žáky a žákyně. Některé třídy jej vyplnily už v průběhu projektového týdne, některé až po jeho skončení. Žáci a žákyně, kteří se projektu aktivně účastnili, byli oceněni pochvalou na vysvědčení.

Sociální sítě

Výstupem byly pracovní listy, které žáci a žákyně vyplňovali. Vznikl článek o celé akci a zároveň štáb MK natočil rozhovor s youtuberem Lukefrym.

Zároveň děti mohly natočit vlastní krátké minutové video (jako na TikTok či Instagram), výzva byla pojata jako shrnutí celého dne, zadání bylo volné. Děti z některých tříd tato videa sice natáčely a s natáčením samotným si vyhrály, ale ve složce určené pro nahrání videí se téměř žádná neobjevila. Důvodem mohla být nedostatečná motivace či propagace této výzvy. Zároveň je z našeho pohledu vhodnější spíše natáčet tato krátká „reels“ například na různých akcích, výletech a podobně, kde je kreativních příležitostí více. Jde o zajímavý formát, kterému řada dětí rozumí, ale v rámci našeho projektového dne se tuto praktickou část bohužel nepovedlo dotáhnout do úplného konce.

Evaluace proběhla týden po skončení projektu na velké poradě pedagogického sboru, kde zazněla k oběma projektovým dnům školního roku 2021/2022 zpětná vazba od vyučujících.

„Je velká škoda, když příprava nějaké akce trvá třeba půl roku, pak se realizuje a na nějaké zhodnocení nezbyde čas nebo energie. Všichni, co se na přípravě podílejí, se tím učí obrovské množství věcí, získávají zkušenosti a zjišťují, co funguje, ale hlavně i co nefunguje. Bez toho, abychom si to zpětně rozebrali, nám utíká významná část smyslu celé akce, protože síla je v tom sdílení, každý získal jinou zkušenost a když ty zkušenosti dáme dohromady, příště to bude lepší a třeba to i uplatníme v jiné oblasti života než jen v projektovém dni.“

– **Markéta Štěpánová**, koordinátorka projektu Demokratická kultura na ZŠ Lyčkovo náměstí

NA CO NEZAPOMENOUT

- Pořizovat fotografie z průběhu, informovat rodiče a veřejnost o projektu.
- Využít výstupy i po skončení projektu (např. jejich zpřístupnění online).
- Poděkovat těm, kdo se do projektu zapojili – případně také partnerům:
kdo se finančně či jinak podílel.
- Reflektovat práci dětí.
- Připravit evaluační dotazník či zorganizovat evaluační poradu s vyučujícími.
- Vyhodnotit projektový den s vedením školy.

PŘÍLOHY

1. **Přípravný dotazník pro žáky a žákyně** (ukázka z projektového dne *Sociální sítě*)
 - [dostupné zde](#)
2. **Zhodnocení práce ve skupině – sebehodnocení** (ukázka z projektového týdne *Poznej Karlín*)
 - [dostupné zde](#)

Autorský tým:

Matouš Ettler, Markéta Štěpánová, Lucie Viktorinová

Spolupráce:

Michaela Smolařová

Grafická úprava:

Matouš Ettler

Metodika vznikla v rámci projektu „Demokratická kultura na ZŠ Lyčkovo náměstí“, registrační číslo CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_068/0001403, financovaného z Operačního programu Praha – pól růstu, Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Magistrátu hl. m. Prahy

